

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНОЗНАВСТВА ТА ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ

**ГУМАНІТАРНА СКЛАДОВА
У СВІТЛІ
СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ПАРАДИГМ**

Матеріали
Всеукраїнської дистанційної науково-практичної конференції
з міжнародною участю

14–15 квітня 2016 року

Харків
Видавництво НФаУ

2016

- осознали морфологические характеристики слова;
- осознали значение лексической единицы (прослушали объяснение преподавателя или самостоятельно – пользуясь словарем, рассматривая рисунки учебника или опираясь на общий смысл предложения, в котором употреблено новое слово);
- могли пронаблюдать новую лексическую единицу в сочетании с другими словами в составе предложений и поняв ее возможности, а также нормы правильного употребления в речи;
- произнесли, прочитали и написали новые слова;
- выполнили упражнения, требующие использования полученных сведений об этих словах

Усвоение лексики обеспечивается длительной учебной работой. В дальнейшем лексическая работа включается в комплексную работу над определенными видами речевой деятельности. Систематизация и повторение ранее изученного материала проводятся на всех этапах работы над лексикой.

Планируя и организуя работу над лексическим аспектом речевой деятельности, преподаватель может использовать богатый спектр способов объяснения, закрепления и активизации слов.

Задача преподавателя – выбрать для каждого занятия такие способы, которые дадут наибольший эффект в работе с конкретной группой студентов и в конкретных условиях обучения.

Олена Кушнір, Ольга Литвиненко

*Український державний університет залізничного транспорту
(Харків, Україна)*

ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ ЗАЛІЗНИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Вивченню термінів у сучасній лінгвістиці приділяється дуже багато уваги. Практично немає терміносистем, до яких би не зверталися у своїх дослідженнях українські мовознавці. Так, серед науковців, які приділяли увагу

вивченню залізничної термінології, слід відзначити С. Д. Ледяєву, Л. П. Ватулю, В. С. Фоменка, О. І. Звягіну, Т. І. Руденко, О. П. Мосьпан. Однак неможливо одразу охопити все, тому багато питань все ще залишаються відкритими.

Останнім часом усе більшого значення набувають міжнародні наукові й навчальні зв'язки, студенти прагнуть вчитися за кордоном чи отримувати дипломи декількох країн одночасно, науковці проходять стажування в інших країнах, друкують статті в іноземних виданнях, а також хочуть бути в курсі останніх наукових тенденцій у цілому світі. Усе це, безперечно, вимагає знання іноземних мов. Крім того, недостатнім виявляється оволодіння стандартним лексичним запасом, справжньому фахівцеві вкрай необхідно правильно користуватися термінологічним апаратом. Саме це становить значні труднощі, оскільки для цього потрібні спеціальні перекладні термінологічні словники. На жаль, забезпечення словниками такого типу українських спеціалістів із різних галузей виявляється вкрай низьким. Так, автори статті, зіткнувшись з потребою перекладу текстів залізничної галузі польською та англійською мовою, з'ясували, що існують тільки такі словники: Тлумачний англо-російсько-український словник транспортних термінів (2007 р.), Англо-російсько-український словник науково-технічної термінології (1999 р.), Англо-український словник залізничних термінів (2008 р.), Англо-русский словарь по железнодорожной автоматике, телемеханике и связи (1958). І навіть ці існуючі словники є малодоступними для пересічних користувачів. Тому переклад спеціальної залізничної термінології виявляється дуже складним. Доводиться уважно вивчати значення кожного терміна, шукати в спеціалізованих іншомовних джерелах тексти подібної тематики й знову через значення вираховувати, який саме відповідник є доречним для цього контексту. Звичайно, це вимагає багато часу й часто заглиблення в дуже специфічні професійні поняття. Наприклад, до терміна «*семафор*» існують польські відповідники «*semafor*» та «*tarcza*». Перший термін має більш широке значення, другий вживається тільки на позначення семафорів на тих коліях, де дозволяється тільки в'їзд поїздів, і «*tarcza*» інформує про те, що попереду кінець колії й далі їхати не можна.

Чимало клопоту спричиняють й «фальшиві друзі перекладача», яких завжди багато, а особливо в споріднених мовах, якими є польська та українська. Такі терміни як *pojazd*, *kolej*, *szyna*, *tabor* означають відповідно «транспортний

засіб», «залізниця», «рейка», «прухомий склад». Тому дуже важливо за наявності найменших сумнівів перевірити за словниками чи довідниками, чи насправді подібне слово має аналогічне значення, чи таки існує певна відмінність. На щастя, значна кількість польських залізничних термінів насправді дуже подібна до українських або й повністю їм аналогічна: *lokomotywa, wagon, sygnalizacja, nasyp, peron*.

Окремою проблемою можна назвати й такі терміни, до яких не існує прямих відповідників, наприклад, *dróżniczówka* (невеличкий будиночок, що знаходиться біля дороги чи колії; використовується як білетна каса, для обходчиків, адміністрації чи навіть як житлове приміщення); *mada* (дуже слизька поверхня рейок унаслідок налипання пилу, бруду, листя; збільшує гальмівний шлях і ускладнює початок руху).

Серед загальнонаукових і загальнотехнічних термінів велика кількість є полісемічними. Наприклад, в англійській мові слово *wagon*, запозичене й засвоєне українською мовою, означає *віз, фургон, вагонетку* і лише у словосполученні *freight wagon* – *вантажний вагон*. Натомість слово *car* (автомобіль) у залізничній галузі вживається на позначення вагона, виступаючи синонімом до термінів *carriage, coach*. З погляду синонімії в англійській термінології цікавими є рівнозначні терміни «*point*» і «*switch*», що позначають стрілку. Перший із них використовується у Великобританії, другий – у США. Британська назва *point* підкреслює загострену форму (як і в українській мові – *стрілка*). Американський термін *switch* вказує на призначення пристрою – переклад рухомого складу з однієї колії на іншу. Отже, окремі терміни являють собою метафори, а в їх основі лежать певні асоціації, зумовлені відмінностями в різних національних картинах світу.

ЛІТЕРАТУРА

1. **Балонєва О. О.** Особливості перекладу англійської науково-технічної літератури / О. О. Балонєва. – Житомир: Житомирський державний університет, 2004. – 25с.
2. **Ватуля Л. П.** Російсько-український словник залізничних термінів / Л. П. Ватуля, В. С. Фоменко. – К.: Транспорт України, 2000. – 484 с.
3. **Звягина А. И.** О некоторых особенностях железнодорожных терминов в научных текстах русского и английского языков / А. И. Звягина // Филологические науки. Вопросы теории и практики. – 2009. – Вып. № 2. – С. 127 – 129.
4. **Ледяева С. Д.** История железнодорожной лексики в русском языке XIX века / С. Д. Ледяева. – Кишинев: Картя Молдовеняскэ, 1973. – 215 с.

Красникова Светлана, Шафоростова Светлана К ВОПРОСУ ФОРМИРОВАНИЯ ИМИДЖА ПРЕПОДАВАТЕЛЯ ВЫСШЕЙ ШКОЛЫ	149
Кривенко Юлія, Гейдел Алла ЗАСОБИ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У СИСТЕМІ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ	151
Кузнецова Ірина, Козка Ірина МІСЦЕ СПІЛКУВАННЯ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ЕМПАТІЙНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ	153
Куліченко Алла СПЕЦИФІКА СТРУКТУРИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЛАТИНСЬКА МОВА В МЕДИЦИНІ» У ВАРШАВСЬКОМУ МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ	158
Кучма Ольга, Матвеева Ольга, Федоренко Валентина ОБУЧЕНИЕ ЛЕКСИКЕ НА ПОДГОТОВИТЕЛЬНОМ ФАКУЛЬТЕТЕ	159
Кушнір Олена, Литвиненко Ольга ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ ЗАЛІЗНИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ	161
Лелюк Олена З ДОСВІДУ ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ АКТИВІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ	164
Лисак Лариса ФОРМУВАННЯ СОЦІОКОМПЕТЕНТНОСТЕЙ НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (за професійним спрямуванням)	166
Лисенко Наталя КОМПЛЕКС МОТИВАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ ПРИ ДИСТАНЦІЙНОМУ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «УКРАЇНСЬКА МОВИ (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)» І «КУЛЬТУРА НАУКОВОЇ МОВИ»	169
Литвиненко Ніна ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (за професійним спрямуванням)	174
Литвяк Валерія, Гейдел Алла ПОЄДНАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ І ТРАДИЦІЙНИХ ПІДХОДІВ ПРИ ВИКЛАДАННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ	179
Литовська Олександра ВИКЛАДАННЯ ОСНОВ КЛІНІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ У КУРСІ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ	180
Лозова Ліна, Гейдел Алла СИСТЕМИ ELEARNING SERVER 3000, CIVICPORTAL.ORG У СУЧАСНІЙ ОСВІТІ	182
Лутаєва Тетяна, Живага Наталія	394